

Zemlja broj 9¹

ili

Moment za monument

Jelena Spaić

“Kada bi Zemlja izgubila sve svoje soli, postala bi toliko laka da bi je i najmanji vetar oduvao kao prašinu, kao atome.²”

Ponovnu stabilnost uspostavila bi sveobuhvatnost broja 9!

9 autora Čukaričkog likovnog salona 2012, posle kraja sveta, su mladi i neustrašivo stoje iza svojih monumentalnih dela bez klecanja nad težinom stanja. **Nad Vendelovim Kožama vise Kože očeva**⁴, tatoo frikovi, rassetosti od pamtiveka, Strašni sudovi (Mikelandelov autoportret iza oguljene kože sv. Vartolomeja), inkarnati i Weegee-jevi prizori, Chaim Soutine, Francis Bacon, Herman Nitch... Ostrva i kože Darije Kačić, raznorazna bekstva iz sopstvene i tuđe kože, guljenja i vraćanja u istu. Taktlnost se susreće sa užasom, nategnutost je prijatna (zategnute kože i tela su imperativ savremenog doba estetske hirurgije) Ceo prizor je miran iako se nekadašnji životni sokovi skupljaju u sredini dok se kože i dalje povlače po ivicama.

Ivice, beli useci površine zida koje su sastavni deo rada iz ciklusa **Odbačeni Tanje Bogdanić** evociraju hiruršku preciznost, samurajske rezove, mozačke fuge i sve blistave trenutke koji prethode padu u tamu. Ali pad stvara prostor i to kakav! 12 senovitih polja koja istovremeno upijaju i reflektuju visoki sjaj nagoveštavaju neizdrživu belinu useka. Obasjana tama oničkog dejstva 12 sekvenci je hipnotički primamljiva. Prostor koji je živeo od jednog zvuka se dubi, opušta, topi, pulsira. Vizuelna koherencija je uspostavljena. Sve napetosti ponora opuštaju se istovremeno zato što beli rezovi ne dopuštaju gradaciju. “Ali imaginarni ponor kao da je izdubio naše nesvesno. U nama, svaka stvar može da padne, svaka može da se uništi.”

I ponovo da zapleše!⁵ Muzika grupe XX⁶ je audio ekvivalent radu **Sinekura**⁷ **Sonje Gajić**. Pomalo mračna, ali plesna, napukli glasovi natopljeni lošim navikama, dim poput šuma sve

¹ Beogradski band. Album Polja oscilatora možete naći na <http://archive.org/details/49animal003ZemljaBroj9-PoljaOscilatora>

² Alexander Roob, *Alchemy and Mysticism*, Tachen, 2006.

³ Simbol je sveukupnosti jednocifrenih brojeva kao poslednji u nizu. Broj je deljiv sa 9, ako i samo ako je to i zbir njegovih cifara.

⁴ Clive Barker

⁵ Šivin ples uništenja i stvaranja (Tandawa ples), Danse Macabre, Totentanz, Dödsdansen ... Primere plesa kao temelja sveobuhvatne geneze nalazimo i u istočnim i u zapadnim drevnim kulturama. U hinduizmu razuzdani Šivin ples nije nelogičan sled pokreta, već jezgra iz koje izranja pokretačka sila svemira. Izvor takve impozantne sile leži u osnovnih pet pokreta: stvaranja, konzerviranja, razaranja, inkarnacije i oslobađanja. U taoizmu, u simbolu taoa može se prepoznati neiscrpna energija kontinuiranog pokreta u kom se sréu svetlost i tama. U grčkoj mitologiji, kod stanovnika pokrajine Arkadija, kao vrelo života spominje se Eurinomin ples. Njen virtuoзни pokretački zanos uspeo je odvojiti svetlost i vodu od nebesa i stvoriti nepobedivu zmiju Ofiona s kojom se stopila i time porodila zemaljski život

sinkope utišava, svet se ruši... dobro je, ne vidi nam se strah na licu, dobro je, plešemo, lagano se tela, ono što je ostalo od njih pomeraju. Zanima nas šta se dešava gore, iznad tih usporeno razigranih udova. Namerom autora iako realno nepomćna, Sinekura nosi u sebi uzbudljiv privid mobilnosti. Ova pokretljivost snažno izdvaja skulpturu od tla i od zida i od statćne projekcije posmatraća. Kao da je i sam proces (grublja izvedba) podrćavao Sonjino ritmćko- amblematsko rešenje. Pokret je izvor ljudske egzistencije i dar lćenja istovremeno. Zašto ga Sonja onda svodi samo na donje ekstremitete? U drevnim ritualima pesma, ples i ritam pratili su pojedinca kroz vizuelne, motorićke, auditivne prikaze, vodeći ga novim emocionalnim stanjima pobđujući lagodu i nelagodu (strahove) zarad mutiranja i transformisanja fizićkog i psihićkog stanja individue. Ritam je izrazito vaćan aspekt plesa jer je, pravilno pogđen, omogućavao ublaćavajuće osetno iskustvo i izlećenje silom konvulzija i pokreta.

“Posle metafora dolazi apoteka. Ili makar strmoglavljenje u neki drućiji bezdan⁸”. Azurno plave svetlosti su **lekovitosti U plavom Milice Crnobrnje Vukadinović**. “Plave boćice i nepoznati sadržaji u staklenim posudama na policama pojaćavaju ton nedokućivosti, nekakve misterije medicine, i straha. Odrećeni broj fioke je otvoren i one su sabrale detalje sećanja, zapisa, saćuvanih sitnica, olovaka, tkanina, starih fotografija i svega onoga što se u fiokama, bać kao i u mapama podsveti, sklanja, odlaće, ćuva...”⁹ Dok slabe svrhovitost vremena, sa svetloću apotekarske fioke donose i prostor otkrivajući strukturu urećenosti lićnog poretka. Male, naivno-dećije iskorenjenosti u traganju su spakovane. Lćne misterije, nemiri i oklevanja su osvetljeni do nemih dubina kakve samo fioke mogu skladićtiti.

“Ćudo, meni stvarno treba ćudo ako ćelim da prećivim ovaj dan!¹⁰”

Veljko Vujaćić: "Maybe I Missed My Lucky Day"

Ivana Ivković: "No matter What Tonight You are Going Home"

Dijalog je uspostavljen naslovima, upotrebom engleskog jezika, kutijama i prizvucima sigurne izvesnosti. U sanskritu reć *atma* oznaćava i duću i sreću. Naća duća je srećna, ali baćena u materijalni svet pun neizvesnosti, u telu koje vremenom propada i iznova i iznova traga za zadovoljstvima koja su senke sreće. Kratki spokoji u poznatim privilećijama i mi znamo da izgled sveta zavisi od naće pozicije u njemu. Sa greb greb tiketom ili bez polako gubimo moć iluzije naslućujući dolazak jednog zasićenog sveta. *Maybe I Missed My Lucky Day* je nostalgija za izgubljenim referencijalom u kulturi kombinatorike i repetitivne melanholije sistema. Kalendar propućenih ćansi. Nepripadanje i nepronalazjenje prave sreće je moment individuacije i markiranje pozicije umetnika u Beogradu nakon propasti sveta.

No matter What Tonight You are Going Home - nesigurnost iććezava, kaos u posmatraću prevodi se u kaos izvan njega I naslućuje se druga unutraćnja konstanta “ tipićno vreme trajanja” koje se

⁶ I Velvet Underground, Suicide, Tom Waits, William S. Burroughs, Devastations, Dead Brothers, Dirty Beaches...

⁷ Sinekura :reć je nastala od latinskog: sine /bez/ i cura /briga/ ---> bez brige, Sinekura oznaćava dobro plaćen (najćećeće drćavni) posao, bez velike (ili ikakve) odgovornosti, rada ili aktivnosti.

⁸ Sioran, Silogizmi gorćine, Rad, Beograd, 1998.

⁹ U plavom, Milica Crnobrnja Vukadinović, Stara apoteka, Obrenovac, avgust, septembar 2012.

¹⁰ Supernaut

završava kada se vratimo u utočište. Ivana nas uvlači na sigurno, u galerijski prostor, toplo mesto uz izvesnost olakšanja. Trenutak susreta je trenutak kada saznajemo da bez obzira na sve sve će biti u redu.

Konstrukti u čvršći od stvarnosti (animacija Metamorfoza Branimira Beniškera, skulpture Ivane Milev i Konfiguracija Marka Markovića)

Taktično proporcionirana, uporna geometrijska forma, gotovo ritualno teži ka višim, apstraktnim, iskupljujućim strukturama mišljenja. Metamorfoza je na tragu Bazinove tvrdnje da je film poslednje i najsavršenije dostignuće potrage za balzamovanjem vremena. Benišek remedijalizuje filmske eksperimente s početka XX veka¹¹ naglašavajući link sa prošlošću korišćenjem muzičkog fragmenta iz kompozicije za orgulje, Prélude & Fugue in G minor, Marcel Duprea iz 1912. kome je film posvećen. Pred nama su Beniškera proširenja avangardnih eksperimenata na određenu nepreglednu mrežu značenja koja je uvezana rizomski, kao neka vrsta baze podataka. Tu se Metamorfoza susreće sa skulpturama Ivane Milev. Njen *Utkani svet*¹² beskonačne pruživosti u strukturalnoj organizaciji pokazuje da jedna struktura jednom započeta (potencijalno) nema kraja. Ona obrazuje područja u kojima klizimo u više smerova odjednom. "Rizom gradi mrežu od korenja. U njemu je sadržana logika ukidanja svakog temelja, poništavanja kraja i početka, on je večiti intermezzo struktura, genetičkih osa, novih krugova konvergencije sa novim tačkama izvan granica, u drugim pravcima. Pojam rizoma označava otvorenost, beskonačnost, kompleksnost i transverzalnost. Rizom je metafora za hiljadu ravni¹³" a neke od njih vode pravo ka srcu.

De Humani Corporis Fabrica¹⁴ je 7-tomni anatomski priručnik Andreas Vesaliusa iz 1543, prvi priručnik koji je identifikovao 2 komore i 2 sčane arterije (izbegavajući teoriju o srcu kao središtu duše). Polazeći od osnovnih geometrijskih tela lopte i kupe, Marko pravi sklop koji koristi strukturalnu logiku srca. Lopta -srčana komora i kupa- arterija prikačena za komoru prolaze kroz niz transformacija tokom procesa rada dok tragovi oblikovanja opisuju nastanak volumena monumentalne, kompleksne konfiguracije. Sčanost je u sintezi koja je transferzalna, prelazna, zarazna, pusirajuća i vodi do značenja novih imaginativnih konstrukcija. Sinteza je više vektor kretanja nego njegov motiv, jer srce i još jedno srce nisu dva srca (sem u predstavi). To je ipak samo jedno srce.

¹¹ Hans Richter, Rhythm.21 , Rhythm.23... Fernan Leger, Ballet Mecanique , Man Ray, Leave me Allone...

¹² Clive Barker

¹³ Naslov dela J. Deleuze i F. Guattarija

¹⁴ Izložba zidnih crteža Marka Markovića u okviru FLUizama, Letnjeg programa Galerije FLU, Beograd, avgust 2012.

